

Nolde.

Nolde Stiftung Seebüll

Pressemappe

**GENÅBNING AF
NOLDE-HUSET
EFTER TO ÅRS RENOVERING**

HJEMME IGEN!

8. august 2022

Nolde Stiftung Seebüll
Seebüll 31, 25927 Neukirchen
Telefon +49 (0)4664-983930
www.nolde-stiftung.de
info@nolde-stiftung.de

Nolde Stiftung Seebüll

PRESSEMEDDELSE I ANLEDNING AF GENÅBNINGEN AF NOLDE-HUSET EFTER TO ÅRS RENOVERING

HJEMME IGEN!

Nolde-huset åbner efter to års renovering. Gæsterne i Seebüll kan opleve arkitektur i sin reneste form, når de besøger det historiske beboelses- og atelierhus fra august til oktober 2022 – ligesom bygherrerne Ada og Emil Nolde sidst gjorde det i 1937. De historiske rum er igen blevet indrettet.

De originale vægfarver er blevet genopdaget og lyser op på en helt spektakulær måde: det er ren farvefest! For første gang er det historiske Nolde-hus tilgængeligt uden trapper, og både kunsten og de besøgende beskyttes af den mest moderne museumsteknologi. Man kan opleve en dokumentarisk udstilling i huset af den omfattende renovering.

Beboelses- og atelierhuset Seebüll, som Emil Nolde selv har tegnet, er et af "det modernes" fremragende kunstnerhuse, bygget fra 1927 indtil 1937. Ada og Emil Nolde bestemte i deres testamente, at totalkunstværk efter deres død skulle gøres tilgængeligt for offentligheden. Emil Noldes hus i Seebüll blev ombygget flere gange siden hans død i 1956. Efter at der er blevet drevet museum i mere end 60 år uafbrudt i det hus, der engang var ægteparret Noldes private hjem, var renoveringen og den tekniske opgradering af huset uundgåeligt, hvis det skulle kunne gå ind i fremtiden på en ansvarsfuld måde både for de besøgende og for selve bygningen.

Stiftelsens tilsynsråd inddrog rådgivere fra kulturstyrelsen om bavaringsværdige monumenter, fra Nordfrislands forvaltning, fra byggeministeriet og fra fagområderne arkitektur og bygningsbevaring. Meget omhyggeligt udvikledes et koncept, hvor vi udvekslede erfaringer og tog hensyn til og om bevarelse af monumenter og mindesmærker. Alt sammen for at bevare og beskytte den særlige stemning i dette unikke hus, den private stemning og et nærmest intimt møde med

Emil Noldes kunst og liv. Dr. Hans-Joachim Throl, formand for bestyrelsen i fonden "Stiftung Seebüll Ada und Emil Nolde", fremhæver det historiske ansvar over for kunstneren og hans ejendom: "Stiftung Seebüll Ada und Emil Nolde har bestået i 66 år, og i år tager vi vores ansvar over for kunstneren og offentligheden alvorligt med fokus på åbenhed og gennemsigtighed. Vi vil gerne sige tak til arkitekterne Anja Bremer og Beate Kirsch for den hensynsfulde håndtering af det historiske inventar og den fremadrettede udvikling af boligen som udstillingshus i vores stifters ånd."

Nolde Stiftung Seebüll

Efter to års mindesmærkeorienteret renovering er huset med den originale møblering af de historiske opholdsrum atter tilgængeligt. Ved at omlægge strukturen af de rum, der ikke har bestået i deres form, kan alle bevarede stuer for første gang ses i deres oprindelige farvepragt. På førstesalen er de små kabinetter – der ikke længere afspejlede den oprindelige boligsituation – blevet bygget om, og ud over nye udstillingsmuligheder er der opstået en "havesal" med udsigt ud over haven og det omgivende landskab. Lige i Ada og Emil Noldes ånd at binde indenfor og udenfor sammen.

Dr. Christian Ring, direktør for "Stiftung Seebüll Ada und Emil Nolde" glæder sig til de tidssvarende muligheder: "Vores videnskabelige opgave er at formidle Emil Noldes kunst, at afdække hans relevans i det 21. århundrede og at udforske hans person i hans tid. Den bæredygtige renovering gør, at vi kan beskytte kunsten med den mest moderne teknologi og bevare Noldes livssted. På den måde fører vi det samlede kunstværk ind i fremtiden. Vi bevarer det for de kommende generationer og gør det muligt at have et åbent syn på Emil Nolde og hans tid og på vores perspektiv i dag."

Renoveringen er støttet af fonden Hermann Reemtsma-Stiftung, som vi som privat institution ikke kan takke nok for deres dedikerede engagement.

Næste år vil man igen kunne opleve den 67. årsudstilling med titlen "Hjemme igen" i boligen og atelieret. Indtil da har vores gæster udsigt til disse unikke oplevelser i sommeren 2022: Åbningen af ateliervinduerne er en del af den forsigtige tilbagevenden til bygningslagene fra 1937. Ligesom kunstneren står vi med blikket rettet mod hans elskede hjemstavn, som han kaldte sit "Wunderland von Meer zu Meer".

Velkommen tilbage i Ada og Emil Noldes hjem!

Dr. Christian Ring
Direktør for Stiftung Seebüll Ada und Emil Nolde

+++ Herudover fortsætter den 66. årsudstilling "Stille verdener" i besøgsforummet med 120 af Emil Noldes værker. Det senest afsluttede forskningsprojekt, som har fået økonomisk støtte fra det tyske uddannelses- og forskningsministerium, hedder "Emil Noldes måde at male på" og det præsenteres i multimedieformat. Noldes historiske staudehave folder sin fulde pragt ud i højsommeren. Et besøg i Seebüll denne sommer byder på ren fornøjelse! +++

Nolde.

Nolde Stiftung Seebüll

AT BEVARE ARVEN FOR FREMTIDEN

Ada og Emil Nolde i haven i Seebüll, 1941
© Nolde Stiftung Seebüll

Beboelses- og atelierhuset Seebüll, som Emil Nolde selv har tegnet, er et af “det modernes” fremragende kunstnerhuse. Med videreudviklingen af Seebüll har der været tale om langt mere end en renovering af et historisk mindesmærke. Stillet over for den kendsgerning, at huset med sine diverse til- og ombygninger fra såvel Noldes levetid som efter hans død i 1956 fortæller sin egen bygningshistorie, var overvejelserne: Hvilken hovedide, hvilket bygningsmæssigt-rumligt og funktionelt koncept, og hvilken historie skulle dette næste lag af huset fortælle og sætte sit præg på. Stiftelsens tilsynsråd inddrog rådgivere fra kulturstyrelsen om bavaringsværdige monumenter, fra Nordfrislands forvaltning, fra byggeministeriet og fra fagområderne arkitektur og bygningsbevaring.

Det arkitektoniske og indretningsarkitektoniske koncept fra tegnestuen Kirsch Bremer artandarchitecture fra Hamborg var sammen med Elke Seipp Architektur (for tilbudsfasen 1 og 2) overbevisende ved deres prioritering af både det bestående og nye impulser. Udgangspunktet er intentionen om at gøre Ada og Emil Noldes oprindelige planer synlige og tydelige. Det særprægede hus med dets særlige atmosfære, de private omgivelser og et næsten intimt møde med Emil Noldes kunst og hans verden bliver bevaret og beskyttet.

Nolde.

Nolde Stiftung Seebüll

MINDESMÆRKE OG UDSILLINGSBYGNING

Trappeopgang til kabinetterne i det sanerede historiske Nolde-hus
Foto: Ralph Kerpa, Langenhorn
© Nolde Stiftung Seebüll

I forbindelse med renoveringen næsten hundrede år efter at Nolde-huset blev bygget blev alle bygningens lag tilbage fra opførelsestidspunktet studeret omhyggeligt. Alle beboelsesrummene i stueetagen stod næsten uforandret med den originale møblering, og det samme gjaldt billedsalen i overetagen.

Huset, som Ada og Emil byggede det i 1937, er ledetråden: Således vil Noldes anden "indre trappe" blive genopført, og silhuetten med cisterne og de nordlige ovenlys bliver reableret. Eventuelle senere ombygninger måtte vige for moderne krav. De krogede, tidligere kabinetter i overetagen bliver til ekstra udstillingsrum med et særligt højdepunkt: en sal med udsigt til haven og det vidtstrakte landskab, der efter Noldes ønske skaber forbindelse mellem det indre og det ydre.

Nolde.

Nolde Stiftung Seebüll

Nolde.

Nolde Stiftung Seebüll

ET HJEM TIL ADA OG EMIL NOLDE

Det ny renoverede historiske Nolde-hus, sommer 2022

Foto: A. Christensen

© Nolde Stiftung Seebüll

Da den næsten tresårige Emil Nolde i 1920'erne leder efter et nyt hjem, er han på toppen af sin berømmelse. Han har følere ude helt til Hamborg, men finder til sidst sit nye hjem Seebüll med udsigt til den fædrene gård. Ada og Emil Noldes liv blev med tiden delt i to: Somrene tilbragte de på landet – siden 1902 på Als ved Østersøen, fra 1914 i Utenwarf tæt ved Vesterhavet. Aldrig ret langt fra hans fødested Nolde, som den ludfattige men målbevidste kunstner Emil Hansen tog navn efter, da han i 1902 blev gift med den danske skuespiller Ada Vilstrup. Vintrene tilbragte det ambitiøse kunstnerægtepar med at skabe kontakter og netværk i Berlin.

I Seebüll skaber de deres "fortryllende hjem": Han laver selv tegningerne til huset, haven skaber de to i fællesskab, husets indretning er delvis designet af ham, og delvis fuldført af dem begge. Sådan opstod der et "totalkunstværk", hvor parret levede sammen i tyve år til Adas død i 1946. Her døde Nolde også i 1956, og her har de begge fundet evig hvile ved siden af hinanden.

Efter deres ønske er huset blevet et museum, hvor man kan fornemme deres verden og hvert år opleve nye udstillinger af Noldes værker.

Nolde Stiftung Seebüll

VIGTIGE BYGGEFASER

1926–1936

Emil Nolde tegner selv sit hus i Seebüll. Byggeriet starter i 1927 med Noldes første atelier, der er tænkt som et sted, hvor han udelukkende skulle arbejde, og som han kalder et "værksted". Den enetages bygning bliver forbundet via en garage med det toetagers beboelseshus. I beboelseshuset med den særprægede rombeformede grundplan er de farvestrålende værelser i stueetagen anbragt, så de følger solens gang.

1937

Ti år efter den første byggeperiode tilføjer Emil Nolde en privat udstillingssal til sit værksted. Han beder sin ven, arkitekten Georg Rieve fra Flensborg, som han har været ven med siden den første sanering i 1930, om aktiv støtte.

1937–1956

Efter tilbygningen af billedsalen troner "Haus Seebüll" på værftet i Emil Noldes egenrådige fortolkning af bauhausstilen. Oprindeligt var det tænkt som en sommerresidens, hvor Nolde kun modtog udvalgte besøgende, men efterhånden bliver det til et fristed for familien Nolde – især da boligen i Berlin i 1944 bliver ødelagt under et bombeangreb. Fra sommeren 1945 bor Joachim von Lepel sammen med det aldrende kunstnerægtepar og fungerer som Noldes assistent.

1956–2018

Ada og Emil Nolde bestemmer i testamentet, at deres hjem skal gøres tilgængeligt for offentligheden. Joachim von Lepel bliver direktør for stiftelsen. Han omdanner kunstnerens beboelseshus til en offentlig udstillingsbygning. Efter Emil Noldes død i 1956 indleder han den første ombygning, og den første årsudstilling åbner i 1957. På østsiden udvider han i overetagen forbindelsen mellem billedsalen og de tidligere beboelsesrum.

2019–2022

Efter tres år som museum, hvor Seebüll har taget imod over fire millioner besøgende, blev det nødvendigt at renovere bygningerne i det tidligere beboelseshus. Desuden måtte man tage højde for moderne krav til beskyttelse og sikring af kunsten på et moderne museum. Dermed blev der åbnet mulighed for igen af nærme sig Noldes design. Ombygningerne fra 1960'erne blev revideret, og helhedsindtrykket fra 1937 genetableret.

Nolde Stiftung Seebüll

INFORMATION TIL BESØGENDE

Udstilling	HJEMME IGEN! GENÅBNING AF NOLDE-HUSET EFTER TO ÅRS RENOVERING
Åbningstider	9. august til 31. oktober 2022 Åbent hver dag (også helligdage): Kl. 10.00–18.00
Kontakt	Telefon +49 (0)4664-98 39 30 E-Mail info@nolde-stiftung.de , www.nolde-stiftung.de
Rundvisninger	Rundvisninger i det sanerede historiske Nolde-hus og gennem årsudstillingen "Stille verdener" i forummet efter aftale Aktuelt & flere tilbud finder du her www.nolde-stiftung.de
Maleskole	Program fra marts til oktober Kurser finder du her www.nolde-stiftung.de
Nye entrépriser fra 9. august 2022	Voksne € 12,00 Reduktion mod dokumentation (elever/ lærlinge/ studerende/ svært handicappede etc.) € 8,00 grupper f.o.m. 10 personer, pr. pers. € 10,00 Børn op til 6 år gratis adgang Familiebillet (2 voksne, 3 børn 7–17 år) € 24,00 Entré til haven € 8,00 Årskort til Seebüll (kan ikke overdrages) € 50,00
Kooperation	Kombinations-billet med Kunstmuseet i Tønder, Danmark € 16,00
Museumsbutik	Publikationer om Emil Noldes liv og værk, udstillingskataloger, kunstplakater, kunstkort, bogmærker, produkter fra haven Seebüll, m. v. (åbent hver dag kl. 10.00–18.00)
Gastronomi	Element. Gastronomi-Delicatesser-Arrangementer 1. marts til 31. oktober, åbent hver dag (også helligdage): Kl. 10.00– 18.00, fra kl. 18.00 efter aftale

En omfattende biografisk redegørelse finder du her <https://www.nolde-stiftung.de/nolde/biographie/>

Nolde.

Nolde Stiftung Seebüll

**PRESSEFOTOGRAFIER I ANLEDNING AF
GENÅBNING AF NOLDE-HUSET EFTER TO ÅRS RENOVERING**
(venligst bestil via e-mail hos herrschildt@nolde-stiftung.de)

HJEMME IGEN!

Ada og Emil Nolde i haven i Seebüll, 1941

© Nolde Stiftung Seebüll

Det ny renoverede historiske Nolde-hus,
sommer 2022

Foto: A. Christensen

© Nolde Stiftung Seebüll

Visualisering af det sanerede historiske Nolde-hus
i akvarellen „Seebüll“ af Emil Nolde

Fotomontage: kirsch bremer artandarchitecture

© Nolde Stiftung Seebüll

Nolde.

Nolde Stiftung Seebüll

Genopdagede originale vægfarver i de sanerede historiske beboelsesrum i Nolde-huset

Foto: Ralph Kerpa, Langenhorn

© Nolde Stiftung Seebüll

Trappeopgang til kabinetterne i det sanerede historiske Nolde-hus

Foto: Ralph Kerpa, Langenhorn

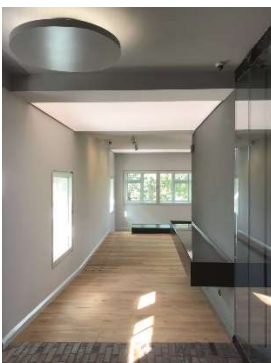
© Nolde Stiftung Seebüll

Kig til billedsalen og elevatoren i det sanerede historiske Nolde-hus

Foto: Ralph Kerpa, Langenhorn

© Nolde Stiftung Seebüll

Passage til atelieret i det sanerede historiske Nolde-hus

Foto: kirsch bremer artandarchitecture

© Nolde Stiftung Seebüll

Nolde.

Nolde Stiftung Seebüll

Hallen i det sanerede historiske Nolde-hus

Foto: kirsch bremer artandarchitecture

© Nolde Stiftung Seebüll

Spor af ældre farvelag opdaget under saneringen

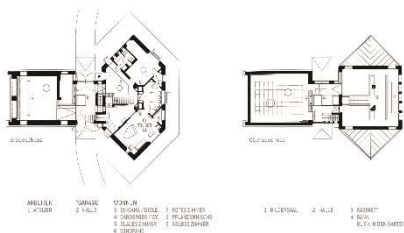
Foto: Ralph Kerpa, Langenhorn

© Nolde Stiftung Seebüll

Længdesnit af det sanerede historiske Nolde-hus

© kirsch bremer artandarchitecture

Grundrids af det sanerede historiske Nolde-hus

© kirsch bremer artandarchitecture